

KUNSTMUSEET OG KULTURHISTORIE I TØNDER

Kunstmuseum und Kulturgeschichte Tøndern
Art Museum and Cultural History in Tønder

MSJ

MUSEUM
SØNDER
JYLLAND

Velkommen til

en verden af kunst

- på Tønders gamle slotsbanke

og kultur

Det kulturhistoriske museum og Kunstmuseet i Tønder ligger på slotsbanken, hvor slottet Tønderhus lå frem til 1750.

Oplev en kombination af sønderjysk kunsthåndværk og kunstindustri, H.J. Wegners møbler og nordeuropæisk kunst fra det 20. århundredes begyndelse og frem.

Nyd den fascinerende udsigt ud over det sønderjyske marskland fra museets vartegn Vandtårnet, og snyd ikke dig selv for nogle af caféens og butikkens mange lækre fristelser – f.eks. Wegnerplatten.

HERZLICH WILLKOMMEN!

Tauchen Sie ein in eine Welt aus KUNST UND KULTUR – auf Tønderns altem Schlosshügel

DE Das kulturgeschichtliche Museum und das Kunstmuseum Tøndern liegen auf jenem Schlosshügel, auf welchem bis 1750 Schloss Tønderhus stand.

Erleben Sie nordschleswigisches Kunsthandwerk und -industrie, Möbel des dänischen Designers H.J. Wegner sowie nordeuropäische Kunst aus dem 20. und 21. Jahrhundert.

Der Wasserturm ist das Wahrzeichen des Museums und bietet eine fantastische Aussicht auf die schleswigsche Marsch, während Café und Shop mit einem verlockenden Warenangebot aufwarten.

WELCOME TO

A UNIVERSE OF ART AND CULTURE – on Tønder's ancient castle mound

EN Tønderhus Castle dominated the castle mound until 1750. Today the location is home to two museums, one dedicated to cultural history and one to art.

Here you can immerse yourself in a fascinating combination of Southern Jutland arts and crafts with industrial art, H. J. Wegner's furniture and Northern European art from the early 20th century to the present day.

There are fascinating views of the West Schleswig marshes from the Water Tower, the museums' landmark. Don't miss the delights awaiting you at the museum café and shop.

KUNSTMUSEET

KULTURHISTORIE

INDGANG
EINGANG
ENTRANCE

SLOTSGRUNDEN
(Det gamle Tønderhus)

VANDTÅRNET
(Wegner)

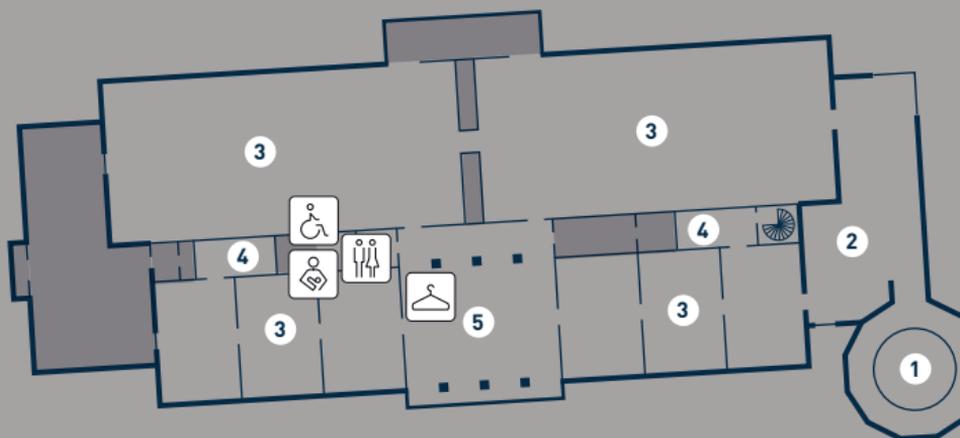

PUMPEHUSET

Find rundt på museet

Lageplan des Museums

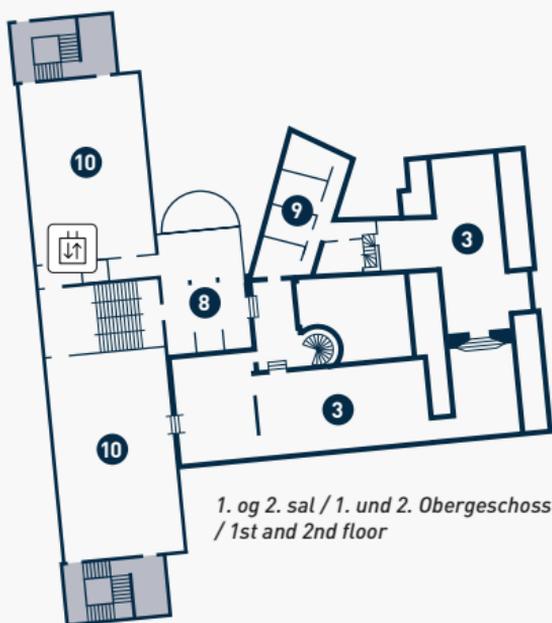
Find your way at the museum

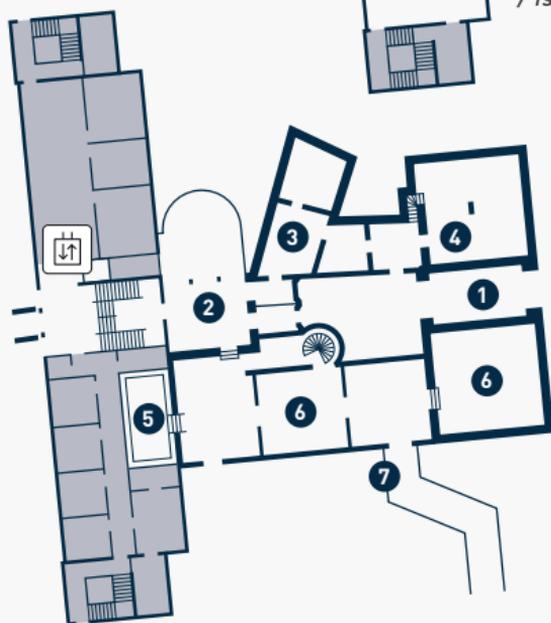
KUNSTMUSEET / KUNSTMUSEUM / THE ART MUSEUM

- 1 Rotunden / Rotunde / The Rotunda
- 2 Introduktion / Einführung / Introduction
- 3 Udstillinger / Ausstellungen / Exhibition halls
- 4 Kabinetter / Kabinette / Cabinets
- 5 Café og samlingsrum / Café und Tagungsraum / Café and conference room

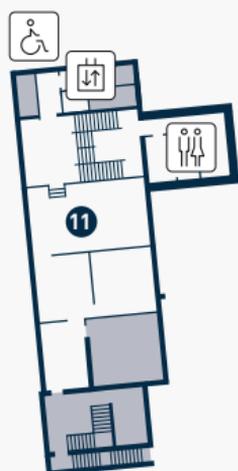

1. og 2. sal / 1. und 2. Obergeschoss
/ 1st and 2nd floor

Stueetage / Erdgeschoss / Ground floor

INDGANG
EINGANG
ENTRANCE

Kælder / Keller / Basement

INDGANG OG KULTURHISTORIE EINGANG UND KULTURGESCHICHTE ENTRANCE AND CULTURAL HISTORY COLLECTION

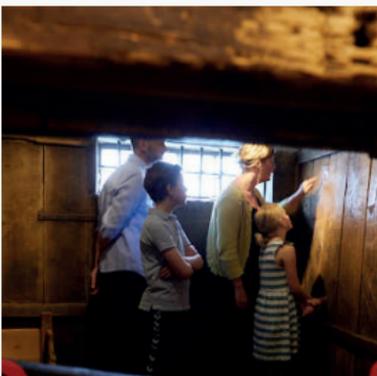
- 1 Port / Torhaus / Gatehouse
- 2 Museumsbutik og billetsalg / Shop und Tickets / Shop and tickets
- 3 Udstillinger / Ausstellungen / Exhibitions
- 4 Drabantsal / Trabantsaal / The Foot Soldiers' Hall
- 5 Sølvkammer / Silberkammer / The Silver Collection
- 6 Møbelsale / Möbelsäle / The Furniture Collection
- 7 Til Vandtårnet og Pumpehuset / Gang zum Wasserturm / Walkway to the Water Tower
- 8 Balkon / Balkon / Balcony
- 9 Fængsler / Gefängniszellen / Prison cells
- 10 Udstillingsrum og formidling / Ausstellungen / Exhibitions
- 11 Guldhorn og Folkekunst / Goldene Hörner und Volkskunst / Golden Horns and Folk art

Gå på opdagelse i sporene af det

Erkunden Sie die Überreste

Discover traces of the ancient Tønderhus

- DA Frem til 1750 lå slottet Tønderhus på det, der i dag er Wegners Plads. I dag står kun porthuset tilbage, og her finder du indgangen til museerne. I den nordlige del af portbygningen fortælles bl.a. om egnens renaissance-slottet Trøjborg og Grøngård. På første sal ligger de gamle byfængsler med de oprindelige celler, hvor du kan se fangernes graffiti på væggene. Vest for museumsbygningerne ligger slotsbanken, hvor slottets fundamenter er markeret med klippede bøgehække. Området er åbent for alle og kan også bruges til madpakkespisning og leg.
- DE Bis 1750 stand hier Schloss Tønderhus. Nur das Torhaus ist übrig geblieben, und heute befindet sich hier der Eingang zu den Museen. Im nördlichen Teil des Torgebäudes wird u. a. über die regionalen Renaissance-schlösser Trøjborg und Grøngård informiert. Im ersten Stock befinden sich die alten städtischen Gefängniszellen, deren Wände Graffiti der Insassen aufweisen. Westlich des Museums liegt der Schlosshügel, wo die Schlossfundamente durch eine gestutzte Buchenhecke markiert sind. Dieser öffentlich zugängliche Bereich lädt auch zum Picknicken und Spielen ein.
- EN Tønderhus Castle lay on this spot until 1750. Today only the gatehouse remains. This is the entrance to both museums. At the north end of the gatehouse, there is an exhibition describing local Renaissance castles, e.g. Trøjborg and Grøngård. First floor: Discover authentic local prison cells. Note the prisoners' graffiti on the walls. To the west of the museum buildings lies the castle mound. Beech hedges mark the castle perimeter. This area is open to the public. You are welcome to enjoy a picnic lunch and play here.

gamle slot Tønderhus

des alten Schlosses Tønderhus
Castle

Sønderjysk kunsthåndværk og

Nordschleswigscher Kunsthandwerk

Arts & crafts and

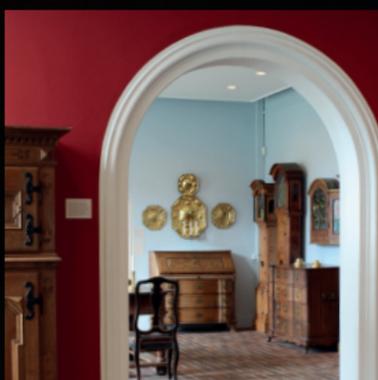
- DA Museets kulturhistoriske udstillinger viser den rigdom og sans for kvalitet, der var i 17-1800-tallets Vestsønderjylland, og samtidig fornemmer man den stærke kulturpåvirkning, der også tidligere har været fra det nordtyske og frisiske område. I sølvkammeret med lokalt Tøndersølv kan du opleve mange skeer og hovedvandsæg, som er karakteristiske for området. I møbelsalene vises byens og egnens møbelkultur. På første sal er der kniplingsudstillinger, slesvigholstenske fajancer og hollandske fliser, der afspejler samhandelen og kulturmødet med landene mod syd.
- DE Die kulturgeschichtlichen Ausstellungen des Museums zeigen den Reichtum und das Qualitätsbewusstsein, welche im Westschleswig des 18. und 19. Jahrhunderts vorherrschten. Zugleich ist der, auch schon früher ausgeübte, starke kulturelle Einfluss aus dem norddeutschen und friesischen Raum erkennbar. Die Silberkammer enthält lokales Tondersilber wie Löffel und für diese Gegend charakteristische Riechdosen. Die Möbelsäle sind der städtischen und regionalen Möbelkultur gewidmet. Die Ausstellungen im ersten Stock zeigen Klöppelspitzen, schleswig-holsteinische Fayencen und holländische Fliesen.
- EN The museum's exhibitions bear witness to the rich variety and high quality standards maintained in the western regions of Southern Jutland in the 18th and 19th centuries. It is also easy to detect strong cultural influences from Northern Germany and Frisia. There is an exhibition of locally made Tønder silverware, featuring in particular spoons and scent bottles, which were characteristic products of the region. The furniture collection displays local and regional furniture culture. On the first floor, exhibitions of Tønder lace, Slesvig-Holstein earthenware and Dutch tiles.

kunstindustri

und Kunstindustrie

industrial art in Southern Jutland

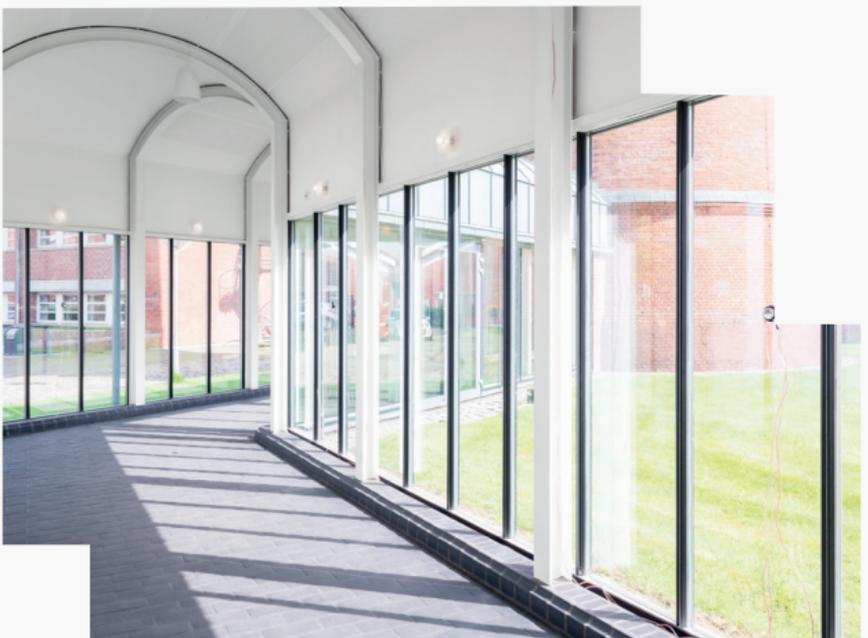
Kunstmuseet – arkitekturen

Das Kunstmuseum – Architektur und Kunst

The Art Museum – Architecture and Art

DA Kunstmuseet byder på en særlig oplevelse af kunsten i samspil med Niels Frithiof Truelsen's udstillingsbygning fra 1999, hvor æstetik og funktionalitet går hånd i hånd, ude såvel som inde. I indgangsrummet, Rotunden, der er inspireret af Pantheon i Rom, er der frit udsyn til himlen gennem taget. Kunsten møder du først i Truelsen's arkitektonisk rene og funktionelle udstillingsbygning, der udgøres af udstillingshaller og mindre atelierrum. Gulvet er lagt med fyrretræsklodser, og trods beskedenhed i udsmykning og materialer overvælder rummene med deres store lysindfald og volumen og udgør smukke rammer for de enkelte kunstværker.

DE Das Kunstmuseum bietet ein besonderes Erlebnis: Die Kunst geht eine Interaktion mit Niels Frithiof Truelsen's Ausstellungsgebäude von 1999 ein, in dem Ästhetik und Funktionalität eine Symbiose bilden – drinnen wie draußen. Durch das Dach des vom römischen Pantheon inspirierten Vorrums, der Rotunde, hat man freie Sicht auf den Himmel. Der Kunst begegnet man dann in Truelsen's Ausstellungsgebäude, das aus mehreren Ausstellungshallen und kleineren Atelierräumen besteht und eine klare funktionale Architektur zeigt. Der Boden besteht durch Kiefernholzplaster, und trotz der schlichten Dekoration und Materialien wirken die lichtdurchfluteten, voluminösen Räume überwältigend und bringen die einzelnen Kunstwerke perfekt zur Geltung.

og kunsten

EN The Art Museum gives visitors an outstanding experience of art in combination with Niels Frithiof Truelsen's purpose-built structure (1999), in which aesthetics and functionality walk hand in hand, indoors as well as out. The rotunda is inspired by the Pantheon in Rome. There is a clear view of the sky through its domed roof. Your first encounter with art is in Truelsen's functional exhibition building that includes exhibition halls and small ateliers. The floor is made of solid pine blocks. Despite the austerity of the interior design and materials used, the spaces here with their opulent daylight ingress provide excellent conditions for every work of art.

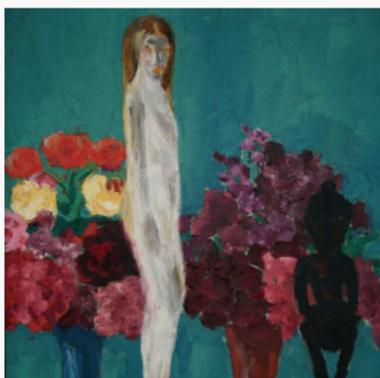
Facetter af den nordeuropæiske

Facetten der nordeuropäischen Kunst

Aspects of North European Art

- DA** Kunstmuseet har fokus på nordeuropæisk kunst fra 1900 og frem. Det rummer en stor og ekstraordinær samling af dansk surrealisme med hovedværker af blandt andre Wilhelm Freddie, Vilhelm Bjerke-Petersen og Rita Kernn-Larsen samt markante værker af tidlige danske modernister som Vilhelm Lundstrøm, Jais Nielsen og Harald Giersing. Den gren af den nordiske kunst, der beskæftiger sig med det indre og det eksistentielle er også rigt repræsenteret ved værker af Asger Jorn, Emil Nolde, Per Kirkeby, Kain Tapper, Svend Wiig-Hansen, Ian McKeever og Georg Baselitz.
- DE** Das Kunstmuseum setzt den Fokus auf nordeuropäische Kunst des 20. und 21. Jahrhunderts. Die umfassende und herausragende Sammlung dänischer Surrealisten beinhaltet Hauptwerke von u. a. Wilhelm Freddie, Vilhelm Bjerke-Petersen und Rita Kernn-Larsen sowie markante Werke früher dänischer Modernisten wie Vilhelm Lundstrøm, Jais Nielsen und Harald Giersing. Auch jener Zweig der nordischen Kunst, welcher sich mit der Innenwelt und dem Existentiellen beschäftigt, ist mit Werken von Asger Jorn, Emil Nolde, Per Kirkeby, Kain Tapper, Sv. Wiig-Hansen, Ian McKeever und Georg Baselitz sehr gut vertreten.
- EN** The art collection focuses on North European art from 1900 to the present day. The museum boasts a large and extraordinary collection of Danish Surrealism including seminal works by Wilhelm Freddie, Vilhelm Bjerke-Petersen and Rita Kernn-Larsen, and important works by early Danish modernists, including Vilhelm Lundstrøm, Jais Nielsen and Harald Giersing. Nordic artists whose works celebrate the inward and existential are also represented here. There are works by Asger Jorn, Emil Nolde, Per Kirkeby, Kain Tapper, Svend Wiig-Hansen, Ian McKeever and Georg Baselitz.

Hans J. Wegners møbelkunst i

Hans J. Wegners Möbelkunst im Wasserturm

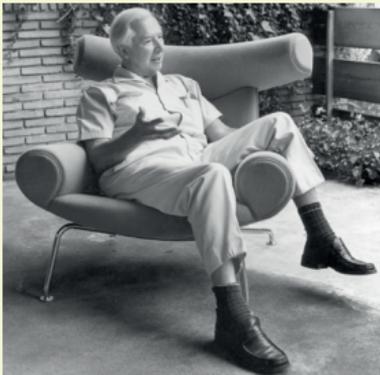
Hans J. Wegner's furniture design

- DA** H.J. Wegner (1914-2007) er et internationalt design-ikon, født og udlært som snedker i Tønder. I Vandtårnet kan du opleve og afprøve de stole, H.J. Wegner selv udvalgte som sine bedste arbejder, og du kan stifte bekendtskab med Wegners baggrund, liv og inspiration.
- DE** Die internationale Design-Ikone H.J. Wegner (1914-2007) wurde in Tønder geboren und zum Tischler ausgebildet. Im Wasserturm können Sie jene Stühle ausprobieren, die H.J. Wegner selbst zu seinen besten Arbeiten erkoren hat sowie mehr über Wegners Hintergrund, Leben und seine Inspirationsquellen erfahren.
- EN** H.J. Wegner (1914-2007) was an icon of international design. He was born and served his apprenticeship as a cabinetmaker in Tønder. At the exhibition in the Water Tower, you can see and sit on chairs that Wegner considered his own best works. You can also learn about Wegner, his background, life history and sources of inspiration.

Vandtårnet

in The Water Tower

Udsigten fra Vandtårnet

Die Aussicht vom Wasserturm

The view from the Water Tower

DA Fra øverste etage i Vandtårnet har du mod nord et godt overblik over Tønders gamle bymidte med de mange røde tegltage. Lige nord for omfartsvejen og Hotel Tønderhus ligger Skibbroen, hvor den gamle havn i Tønder lå frem til 1930'erne. Mod nordøst kan du se det gule amtmandspalæ fra 1762. Den store røde hjørnebygning er "Kreishaus", amtsbygningen fra den tyske tid o. 1900. Mod øst og syd ses Mølløsøen, Bachmanns Vandmølle og Vidåen. Mod syd og vest er der vid udsigt over hele Tøndermarskens grønne flade. Langs med Vidåen går en sti på ådiget helt ud til Nørresø, et bynært naturområde med et rigt fugleliv.

DE Wenn Sie von der obersten Etage des Wasserturms den Blick Richtung Norden richten, sehen Sie die vielen roten Ziegeldächer der Tonderner Altstadt. Gleich nördlich der Umgehungsstraße und des Hotels Tønderhus liegt die Straße Skibbroen, wo sich bis in die 1930er Jahre der alte Hafen von Tønder befand. Im Nordosten sehen Sie das gelbe Amtmanns-Palais aus dem Jahr 1762. Das große rote Eckgebäude von ca. 1900 ist das sog. Kreishaus, das Amtsgebäude aus deutscher Zeit. Im Osten und Süden liegen der Mühlensee, Bachmanns Wassermühle und der Fluss Vidå. In Richtung Süden und Westen erstreckt sich die grüne Ebene der Tonderner Marsch. Auf dem Flussdeich der Vidå führt ein Weg bis nach Nørresø, einem stadtnahen Naturgebiet mit einer reichen Vogelwelt.

EN From the top floor of the Water Tower, look northward for a comprehensive view over the old town centre with its many red-tiled roofs. To the north of the bypass and Hotel Tønderhus, you can see Skibbroen, Tønder's ancient harbour, which was in use until the 1930s. To the north east, you can see the yellow governor's palace dating from 1762. The large red corner building is "Kreishaus", the German local government building from about 1900. To the south and east, you can see Mølløsø Lake, Bachmann's Water Mill and Vidå Stream. To the south and west, there are extensive views of Tøndermarsken, a vast expanse of flat, unspoiled marshland. Along the Vidå Stream, a path on the dyke leads to Nørresø, an area of outstanding natural beauty that boasts a rich bird life.

Arrangementer

Veranstaltungen Events

DA I museets foredragssal i Pumpehuset afholdes jævnligt kulturhistorisk strikkecafé, foredrag og koncerter.

DE Im Pumpenhaus befindet sich der Vortragssaal des Museums, wo regelmäßig das kulturgeschichtliche Strickecafé, Vorträge und Konzerte stattfinden.

EN Regular cultural and historical events held in the museum's auditorium in the Pump House include knitting cafés, talks and concerts.

Museumsbutik og café

Museumsshop und Café

Museum shop and café

DA Find flotte gaver i museumsbutikken. Lad dig friste af vores udvalg af design, smykker, brugskunst, legetøj, flotte plakater, chokolade og andre lækkerier. Butikken tilbyder også bøger om den sønderjyske kulturhistorie og smukke kunstbøger om H.J. Wegner, surrealisme og modernisme.

Nyd en pause i vores stemningsfulde café, hvor vi serverer lette frokostretter tilberedt af sønderjyske råvarer samt hjemmebagt brød og lækre kager.

DE Auf der Suche nach einem schönen Geschenk? Der Museumsshop bietet eine sehr gute Auswahl an dänischem Design, Schmuck, Kunsthandwerk, Spielzeug, Postern und Schokolade. Dazu Bücher über die Kulturgeschichte Nordschleswigs sowie schöne Kunstbücher über H.J. Wegner, den Surrealismus und die Moderne.

Zeit für eine Pause? In unserem stimmungsvollen Café servieren wir leichte Mittagsgerichte aus regionalen Zutaten. Auch selbstgebackenes Brot und leckeren Kuchen können Sie hier genießen.

EN Find lovely gifts at the museum shop. Enjoy the tempting array of designs, jewellery, knick-knacks, toys, lovely posters, chocolate and other delicacies. The shop also stocks books on the cultural history of Southern Jutland and coffee table editions of books about H. J. Wegner, surrealism and modernism.

Take a break in our atmospheric café. We serve light lunch dishes made with local produce, home-baked bread and delicious cakes.

DA Der er fri entré til butikken i museets åbningstid.

Caféens åbningstider er:

April-oktober kl. 11-17 (frokost serveres kl. 12-16.30).

November-marts kl. 11-17 (frokost serveres kl. 12-15).

DE Zu den Öffnungszeiten des Museums hat man freien Zugang zum Museumsshop.

Die Öffnungszeiten des Cafés lauten:

April-Oktober 11-17 Uhr (Mittagskarte von 12-16.30 Uhr).

November-März 11-17 Uhr (Mittagskarte von 12-15 Uhr).

EN Free admission to the shop during museum opening hours.

Café Opening Hours:

April-October 11:00-17:00 (lunch served 12:00-16:30).

November-March 11:00-17:00 (lunch served 12:00-15:00).

Køb årskort i dag

– og få refunderet din billet

Få flere gode oplevelser hele året rundt

Årskort 1 person: 300 kr

Årskort 1 person + 1 gæst: 400 kr

MED ET ÅRSKORT FÅR DU:

Fri entré til alle vores museer

20 % rabat i vores caféer og butikker (undtagen bøger)

20 % rabat på foredrag og arrangementer

50 % rabat til de naturhistoriske museer i Danmark

Invitation til ferniseringer

Årskort kan købes på **msj.dk**

eller i museumsbutikken

**Fri adgang
i et år
og mange fordele**

MUSEUM SØNDERJYLLANDS BESØGSSTEDER

- **SØNDERBORG SLOT**
Sønderbro 1 • 6400 Sønderborg • T 65 37 08 07
Sønderborg Slot er med sin storslåede beliggenhed ved indsejlingen til Sønderborg et nationalt dansk ikon. Slottet rummer næsten 800 års dramatisk historie om Sønderjylland og Slesvig.
- **MUSEERNE I TØNDER**
Wegners Plads 1 • 6270 Tønder • T 65 37 08 08
Her finder du hele tre museer i ét: Kunstmuseet og Kulturhistorie i Tønder samt den store samling af Wegnerstole i Vandtårnet. Museet er beliggende ved Tønders gamle slotsbanke og resterne af Tønderhus.
- **KUNSTMUSEET BRUNDLUND SLOT**
Brundlund Slot 1 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 02
På det lille, fine slot kan du opleve kunsthistoriske udstillinger og præsentationer af samtidskunst af høj kvalitet. Slottet er omgivet af en smuk skulpturpark, og caféen i tårnet serverer udsøgt kaffe og kage.
- **ARKÆOLOGI HADERSLEV**
Dalgade 7 • 6100 Haderslev • T 65 37 08 01
Her kan du opleve nogle af de fineste arkæologiske fund fra den sønderjyske muld. Gå på opdagelse i den fascinerende sønderjyske oldtid, købstaden Haderslevs historie og nyd den skønne frilandsafdeling.
- **GRAM LERGRAV – PALÆONTOLOGI (vinterlukket november-marts)**
Lergravsvej 2 • 6510 Gram • T 65 37 08 06
Besøg det naturhistoriske museum i Gram, hvor du selv kan grave fossiler frem og tage med hjem. Kom og bliv klogere, mens du får jord under neglene. Oplev også den flotte udstilling med forstenede havdyr.
- **HØJER MØLLE (vinterlukket november-marts)**
Møllegade 13 • 6280 Højer • T 65 37 08 04
Højer Mølle er et velbevaret kulturmiljø på kanten af Tøndermarsken og Vadehavet. Se Nordeuropas største hollændermølle med kornmagasiner, møllerbolig og den stemningsfulde Møllehave.
- **CATHRINESMINDE TEGLVÆRK (kun udendørs formidling i 2023)**
Illerstrandvej 7 • 6310 Broager • T 65 37 08 03
Det velbevarede kulturmiljø med en naturskøn beliggenhed ved Iller Strand fortæller om den teglindustri, der prægede egnen stærkt gennem mere end 200 år.
- **KULTURHISTORIE AABENRAA (midlertidigt lukket i 2023)**
H.P. Hanssens gade 33 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 05
Udstillingerne i søfartsmuseet viser afbildninger af de stolte skibe fra Aabenraa, der sejlede på verdenshavene, og de eksotiske genstande, kaptajner og søfolk bragte hjem fra fjerne verdensdele.
- **DRØHSES HUS (midlertidigt lukket i 2023)**
Storegade 14 • 6270 Tønder • T 65 37 08 09
Det smukke, stemningsfulde hus med de mange detaljer og bygningshåndværk af høj kvalitet har indbragt Europa-Nostra-prisen.
- **BEVARINGSCENTER SØNDERJYLLAND (åben ved arr. eller efter aftale)**
Voldbrovej 5, Brunde • 6230 Rødekro • T 65 37 07 11
Det store, nyopførte Bevaringscenter rummer Museum Sønderjyllands samlede opmagasinerede genstande, men indeholder også en konserveringsdel og en besøgsdel samt Sønderjyllands Mediearkiv.

Se mere på [msj.dk](https://www.msj.dk)

KUNSTMUSEET OG KULTURHISTORIE I TØNDER

Wegners Plads 1

6270 Tønder

T +45 65 37 08 08

Åbningstider / Öffnungszeiten / Opening hours

April-oktober kl. 10-17 alle dage / täglich / daily

November-marts kl. 10-17 tir.-søn.

Se museets åbningstider i julen og på helligdage på msj.dk

Entré / Tickets / Tickets

Voksne / Erwachsene / Adults: 105 kr

Børn / Kinder / Children (u. 18 år): gratis / frei / free

Studerende / Studenten / Students: 20 % rabat

Årskortholdere: fri entré

Grupper / Gruppen / Groups (+10 pers.): 20 % rabat

Tilgængelighed / Barrierefreiheit / Accessibility

Stueetagen er tilgængelig for kørestolsbrugere. Der er elevator til kælder og 1. sal i Kulturhistorie og til de syv etager i Vandtårnet.

Das Erdgeschoss ist rollstuhlgerecht. Die verschiedenen Stockwerke des kulturgeschichtlichen Museums und des Wasserturms sind per Aufzug erreichbar.

The ground floor is accessible to wheelchair users. There are lifts to the basement and 1st floor of Cultural History Tønder and to all seven floors of the Water Tower.

*Oplevelser i hele Sønderjylland
Hold dig opdateret på*

www.msj.dk

